

1 Bakgrund

Kommunallagen ger kommunerna möjlighet att överlämna vården av en kommunal angelägenhet till aktiebolag, ekonomisk förening, ideell förening eller stiftelse. (KI 3 kap § 16)

Valet att bedriva verksamheter i bolagsform är strikt affärsmässigt motiverade. Bolagsformen skapar ett flexiblare arbetssätt och har kortare beslutsvägar. Den ger också möjlighet till samarbete med andra intressenter.

Till grund för kommunens val av aktiebolag som juridisk driftsform ska alltid ligga en bedömning om att verksamheten kan bedrivas effektivare, framför allt i ekonomiskt avseende, än motsvarande drift i kommunal förvaltningsform. Beroende på verksamhetens art kan det innebära att vissa krav på avkastning kan ställas, eller att behovet av tillskott av skattemedel blir mindre i denna verksamhetsform.

Kommunerna får bedriva näringsverksamhet, om den bedrivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt kommunmedlemmarna.

Sådan verksamhet ska bedrivas med iakttagande av självkostnadsprincipen, vilket begränsar ägarens möjlighet att ställa krav på avkastning. Bolagsformen innebär inte att behovet av årligt tillskott av skattemedel inte kan behövas i vissa verksamheter. De ekonomiska kraven och förutsättningarna måste anpassas och sättas utifrån arten av de verksamheter som bolagen bedriver.

2 Villkor

Kommunallagen och sekretesslagen jämställer bolagsformen med förvaltningsformen vad gäller offentlighetsprincipen. Kommunallagen reglerar också den ekonomiska samordningen mellan ägaren och bolagen genom kravet på obligatorisk koncernredovisning. Detta gäller majoritetsägda bolag.

Kommunstyrelsens roll som koncernledning för hela den kommunala verksamheten inklusive bolag och stiftelser tydiggörs och regleras i kommunallagen kap 6, § 1 där det sägs att kommunstyrelsen ska ha uppsikt över kommunens bolag. Med detta avses efterlevnaden av ägardirektiv bl a i form av bolagsordning, stiftelsedagar och företagspolicy.

Kommunallagen ställer tre krav för att kommunen ska få överlämna ansvaret för en kommunal verksamhet till ett bolag.

- Kommunfullmäktige ska fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten.
- Kommunfullmäktige ska utse styrelseledamöter och minst en revisor.

- Kommunfullmäktige ska försäkra sig rätten att yttra sig innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell karaktär eller av större vikt fattas. (KI 3 kap § 17)

Med större vikt avses t ex förvärv eller bildande av dotterbolag, fusioner, ändring av aktiekapital, förändrad inriktning/verksamhet.

3 Motiv

Till grund för beslut om att driva verksamhet i bolagsform ska ligga en bedömning om att ifrågavarande verksamhet kan bedrivas effektivare ur såväl praktiskt som ekonomisk synpunkt inom ramen för bolagsform. Då förutsättningar och motiv till bolagsverksamhet eller ägande/deläggande av bolag varierar över tiden, ska en omprövning av motiven för detta ske kontinuerligt. Detta i syfte att kommunen hela tiden ska bedriva sina verksamheter i lämpligaste juridisk form.

4 Ägarinflytande

4.1 Allmänt

I och med att Kalix kommun överlåter skötseln av vissa verksamheter till ett bolag, gäller aktiebolagens bestämmelser om hur kommunens/ägarens inflytande kan och ska utövas. Detta innebär att ägaren genom fullmäktige och bolagsstämman beslutar om den bolagsordning som ska reglera bolagets verksamhet.

Kommunfullmäktige utser vidare den styrelse som har att ansvara för bolagets verksamhet. Detta innebär att styrelsen som är ansvarig för bolaget, sköts enligt ägarens intentioner och utifrån sunda ekonomiska principer, samt i enlighet med aktiebolagslagen. Om inte styrelsen uppfyller dessa krav och mål, måste ägaren via fullmäktige och bolagsstämman ta ställning till om styrelsen ska av sättas och en ny styrelse som bedöms mera skickad att ansvara för bolaget, tillsätts.

Utöver det formella inflytande som utövas via bolagsordning och bolagsstämman samt indirekt genom kommunfullmäktiges tillsättande av bolagsstyrelse, ska fullmäktige utfärda ägardirektiv för alla majoritetsägda bolag/föreningar/stiftelser. Där ska anges verksamhetsmål, verksamhetsinriktning, ekonomiska mål m m. I samband med utarbetande av kommunens budgetdirektiv ska även ägardirektiven ses över och vid behov redovisas.

Bolagens ledningar, styrelseordförande och VD, skall delta i kommunens bokslutsberedning för redovisning och bedömning av årets resultat.

4.2 Lednings- och samordningsfrågor

Ovanstående anger hur det formella ägarinflytandet ska utövas. Utöver detta ska för Kalix kommun gälla, att kommunstyrelsens ordförande, på uppdrag av kommunfullmäktige, har ansvaret för den allmänna tillsynen av bolagen, för samordningen mellan bolagen och för samordningen mellan ägaren och bola-

gen. Denna tillsyn ska främst utövas genom regelbundna kontakter med respektive styrelse och styrelseordförande.

På uppdrag av kommunstyrelsens ordförande kan förvaltningschef svara för arbetet med kommunledningens praktiska samordning mellan ägare/kommunen och bolagen vad avser löpande verksamhet. På motsvarande sätt kan kommunens ekonomichef på uppdrag av kommunstyrelsens ordförande svara för samordning vad avser ekonomiska finansiella frågor.

5 Krav på redovisning/information till ägaren Kalix kommun

Enligt kommunallagen ska den kommunala redovisningen omfatta hela koncernen. Detta för att bolagets redovisning såväl till sitt innehåll som i tid, måste anpassas till detta krav. Observeras bör att detta krav endast omfattar de företag där kommunen utövar betydande ägarinflytande eller har en majoritetsställning.

Utöver detta ska kommunens bolag fortlöpande till kommunstyrelsen redovisa sin ekonomiska situation, större händelser etc.

Former för periodicitet fastställs årligen för respektive bolag i samråd med ekonomikontoret.

6 Policy vad avser samverkan mellan ägaren/Kalix kommun och dess bolag

6.1 Allmänt

De policydokument som beslutats av kommunfullmäktige ska i tillämpliga delar vara vägledande för bolagen. Detta gäller särskilt följande:

6.2 Finansiell strategi

Det är ägarens/kommunens intention att de majoritetsägda bolagen i huvudsak ska följa kommunens policy vad gäller finansstrategin som gäller för kommunen.

De majoritetsägda bolagen ska också om kommunen så finner lämpligt, samverka i kommunens koncernkonto.

6.2.1 Finansieringspolicy

Med finansieringspolicy avses i vilka former upplåning får ske.

6.2.2 Placeringspolicy

Med placeringspolicy avses hur kommunens/bolagets likviditet får placeras för att erhålla en bra avkastning kombinerad med hög säkerhet.

6.2.3 Likviditetsplanering

En viktig förutsättning för att koncernkontorssamarbetet ska fungera friktionsfritt, är att respektive bolag upprättar finansieringsbudget för att kunna planera penningflödet på längre sikt, kombinerat med en kortsiktig likviditetsplanering.

6.2.4 Utlåning

Denna punkt i den finansiella strategin behandlar eventuella lån mellan kommun och dotterbolag.

6.2.5 Terminer, optioner och swappar

Under denna punkt anges begränsningen av användningen av dessa finansiella instrument för att bli undvika spekulativ hantering.

6.3 Inköspolicy

Kommunfullmäktige har antagit inköspolicy för kommunen. Där anges de gemensamma målen för kommunens upphandlingsverksamhet. Vidare redovisas den lagreglering omkring kommunal upphandling som i princip även omfattar de kommunala bolagen. Det är kommunens/ägarens intention att denna policy också ska vara vägledande för upphandlingen i de kommunala bolagen.

Det är angeläget att bolagens upphandlingar i möjligaste mån samordnas med kommunens, i syfte att erhålla det bästa totalekonomiska resultatet i upphandlingsverksamheten. De ramavtal med leverantörer som kommunen och bolagen tecknar, ska därför om möjligt innefatta bestämmelser om att avtalen ska kunna nyttjas av såväl kommunen som bolagen.

6.4 Personalpolitik/ersättningsfrågor

Bolagsstyrelsen ska samråda med kommunstyrelsen vid tillsättning av verkställande direktör. Arvoden och ersättningar åt styrelsen, ska beslutas av bolagsstämman. Vägledande för dessa ersättningar ska vara de ersättningar som tillämpas för ledamöter i kommunens styrelser och nämnder. De anställdas, inklusive verkställande direktörens anställningsvillkor samt ev förmåner utöver lön, ska de principer som kommunen tillämpar vara vägledande i bolagen.

Kommunfullmäktige får fullständiga revisionsberättelser för varje bolag en gång per år.

Kommunfullmäktige får som delgivning, datum för bolagsstämmorna i god tid.

Kommunstyrelsen får delårsrapporter och kommunfullmäktige halvårsrapporter från bolagen skriftligen en gång per år, efter bolagsstämmorna.

Konkurrens på lika villkor i enlighet med konkurrenslagstiftningen ska gälla för Kalix kommuns bolag.

